

Vlaamse Juristenvereniging

Deze bijdrage werd door de Vlaamse Juristenvereniging geselecteerd en valt buiten de redactionele verantwoordelijkheid van het Rechtskundig Weekblad

Graag traag?

De goede oude keizer Augustus wist het al – *festina lente*, haast u langzaam. Het optimale evenwicht tussen de haast en de traagheid bleek echter niet eenvoudig te vinden, zodat Vader Vondel, ouder en wijzer geworden, de zaken vereenvoudigde door te stellen dat langzaamheid grote dingen past.

Voor wie het debat over recht en rechtsbedeling de laatste jaren wat heeft gevolgd, klinken deze wijsheden bekend in de oren. Meer nog, er lijkt bijna een onverbreekbare band te bestaan tussen dit debat en de vraag naar de snelheid van de gerechtelijke procedure. Enkel de kwestie van de informatisering van onze rechtbanken kon hopen op een vergelijkbaar aandeel in de belangstelling van het publiek voor justitie en al wat ermee verband houdt. De hertekening van het gerechtelijk landschap werd een verre derde, een geheime tip voor ingewijden.

Echt onterecht was die belangstelling natuurlijk niet, wel integendeel. Een Staat die veroordeeld wordt wegens onaanvaardbare achterstand in de rechtsbedeling, doet er goed aan even in eigen hart te kijken en zich af te vragen hoe hij de kwalificatie van rechtsstaat opnieuw kan veroveren. «Justice delayed is justice denied» mag dan al een oneliner zijn, dat hoeft niet te betekenen dat deze stelling onjuist zou zijn.

In het spoor van Gilbert Keith Chesterton hebben we echter geleerd dat een waanidee niet noodzakelijk onjuist hoeft te zijn, maar veeleer een waarheid is die gek geworden is. Soms krijgt men de

indruk dat dit niet anders is inzake de snelheid van de rechtsbedeling.

Een voorbeeld daarvan is de reputatie die de Raad van State achtervolgt. Hoewel het procedureverloop voor het hoge bestuursrechtcollege een haast wonderbare versnelling heeft ondergaan, associëren velen de Raad nog steeds met het epitheton «traag». Een perfecte illustratie van het soms vervelende fenomeen dat de reputatie van een instelling niet noodzakelijk verband houdt met haar actuele functioneren, maar wel met het functioneren van enige jaren geleden.

Hoewel een dergelijke vertraging in de waarneming van de vertraging op zichzelf genomen onschuldig is, kan men zich toch afvragen of er niet meer aan de hand is. De vraag naar de versnelling van het procesverloop dreigt immers losgekoppeld te worden van haar context, en wordt een doel op zich. Ook die tendens is op zich verklaarbaar: de doorlooptijd van een procedure kan immers gekwantificeerd worden en leent zich bijgevolg gemakkelijker tot vergelijking en objectivering. Als zodanig is dat zeker een verdienste. Maar als die vergelijking en objectivering klakkeloos worden gelijkgesteld met het hele plaatje, dreigt het fenomeen waar Chesterton voor waarschuwde: monomanie.

Natuurlijk hoort u ons niet zeggen dat er geen vuiltje aan de lucht is. Natuurlijk hoort u ons niet pleiten voor een gezapige rechtsbedeling. En – het blijft onder ons – ook wij hebben ooit wel eens gesakkerd op het lange uitblijven van een pleitdatum of een uitspraak. Maar welke betrokkene bij een juridische procedure heeft zich nog nooit ongelukkig gevoeld bij een tijdsdruk

waarvoor geen echte verantwoording bestond en die de kwaliteit van het procesverloop niet noodzakelijk bevorderde? Wie herinnert zich niet het geval waarin twee tegenstrevers op de rand van een akkoord stonden, maar zich uiteindelijk toch niet verzoenden, omdat een uitspraak net iets vroeger zou worden geveld?

Juristen zijn mensen van de nuance, ook als hun eigen beroepsactiviteit ter discussie staat. Daarom is het belangrijk het kind niet met het badwater weg te gooien wanneer het gaat over de versnelling van het procesverloop of de gerechtelijke achterstand, en dit in geen van beide mogelijke richtingen. Minimaliseren van het achterstandvraagstuk is niet aan de orde, de werkelijkheid ertoe reduceren al evenmin.

Is het moment niet gekomen om eens na te denken over een «*slow justice*»-beweging, naar analogie met de «*slow food*»-beweging? In een restaurant dat zich tot laatstgenoemde beweging bekennt, hoeft u geen halve dag te wachten op uw maaltijd, wees gerust. Maar u weet wel dat de nodige tijd is en wordt genomen om u de kwaliteit te geven waarop u rekt. En die kwaliteit wil u toch ook in de rechtsbedeling?

Frank Judo

Voorzitter Vlaamse Juristenvereniging
www.vjv.be

Op dinsdag 21 mei 2013 om 18 u organiseert de Vlaamse Juristenvereniging over dit onderwerp een discussie- en debatavond in het Paleis der Academiën in Brussel. Meer informatie en inschrijvingsmogelijkheid op www.vjv.be.